FunkiS

Funktionskontrollanterna i Sverige

Nyhetsbrev juni 2013

Funktionskontrollanterna i Sverige
Tel: 040-41 01 51 (linjeval)
Box 43
www.funkis.se
161 26 Bromma
mejladress: funkis@funkis.se
Ansvarig utgivare Olle Nevenius
http://www.facebook.com/funkisverige

Årgång 21

FunkiS nyhetsbrev juni 2013

20 juni 2013

Det anrika gamla Folkets Hus i Ulricehamn var i år platsen för FunkiS 21a årsmöte sedan 1993

FunkiS årsmöte 2013 avhölls i Folkets Hus i Ulricehamn. FunkiS styrelse tillsammans med vår lokale medlem Stefan Blomqvist stor för arrangemanget som drog c:a 70 deltagare.

Själva årsmötet bjöd inte på någon överraskning och den sittande styrelsen på 7 man fick förlängt förtroende.

De medresenärer som inte deltog i årsmötet och aktiviteterna runt detta, åkte på en gajdad tur till de vackra gårdarna runt sjön. Det är trakter som använts för filminspelning av Ängla-

Ulricehamn fredagen den 17 maj 2013 © Olle Nevenius. FunkiS konferens- och årsmötesdagar med utställningar, information och föredrag

Årsmöteslokalen i Folkets Hus

gårdssviten.

Det var 11 utställare som gästade oss denna gång. Många av dem är oss trogna år efter år. De korta föredrag som de höll var av god kvalitet.

Vi gästades även av Entreprenörsföretagen som har

Utställarnas lokal i Folkets Hus låg bredvid konferenslokalen och här fanns även kaffe mm som serverades i pauserna.

en väl genomtänkt utbildningsstrategi för ventilationsmontörer. FSB dvs de kommunala byggnadsinspektörerna berättade om den omdaning deras arbete utsätts för. Kurt Ingeberg talade om utbildning. Boverkets föredragande överraskade med att det nu finns två olika CE-märkningar. En för kvalitet och en för enbart redovisningsskäl. Gilbert Jönsson från Lunds Tekniska Högskola berättade om radon och Per-Martin från Franke förklarade varför kolfilterfläktar inte är pålitliga.

FunkiS årsmötesmiddag i hotell Bogesund föregicks av en ölprovning och vid midnatt avhystes de sista gästerna. Mer finns att läsa på Funkis Facebooksida.

Nästa år ska årsmötet hållas i Skåne.

Vad frågar man om?

Det kommer ofta samtal till FunkiS kansli med mer eller mindre kluriga frågor som man inte hittat svaren på i FoS.

Varför har en del OVK-besiktningsmän egna tolkningar av vilka luftmängder som är godtagbara i bostäder?

Varför skriver man inte vilket byggnorm man gjort OVK efter?

Kan de kommunala handläggarna få praktisera hos någon OVK-besiktningsman?

Vem ska man prata med om OVK på länsstyrelsen?

Varför finns inget nationellt register för OVK-protokoll?

Finns det checklistor som de kommunala handläggarna kan använda sig av?

Uteluftsventil, vanlig i mellaneuropa.

Det kom ett mejl från Energimyndigheten:

En enkät om att vi ska ge förslag på hur man spar energi.

http://reply.surveygenerator.com/go.aspx?U=13281iXjwoonyTuoGmbgF1

Bakgrunden till denna undersökning är innehållet i "Europaparlamentets och Rådets direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda." I detta direktiv ställer EU krav på att medlemsstaterna ska genomföra åtgärder för energieffektivisering i kylsystem med en effekt större än 12 kW. Här har du, och dina branschkollegor, en alldeles unik insyn i hur dessa system fungerar idag och var energisparpotentialen finns. Därför vill vi gärna få in dina synpunkter och erfarenheter som yrkesman. De anonyma svaren som vi får in genom enkäten ska bland annat användas när Energimyndigheten tar fram underlag för en nationell informationsinsats om luftkonditioneringssystem, med fastighetsägare som målgrupp. Du kommer att få ta del av det informationsmaterial som utvecklas. Materialet är avsett att delas ut i olika sammanhang, bland annat i samband med OVK-besiktningar där luftkonditioneringssystem ingår.

Så står det i mejlet, och ni som redan svarat på frågorna har noterat att WSP, som utformat enkäten, missat att vi inte längre har olika behörigheter för OVK. Sedan är det det där med luftkonditioneringssystem. Menar man luftbehandlingssystem (ventilationsanläggningar) eller menar man kylanläggningar för komfortkyla? Söker man hos TNC så finner man ingenting. Och vi som utför OVK tittar inte på komfortkylanläggningarna. Ska vi ta det som ett extra uppdrag att föreslå energibesparande åtgärder för komfortkylan? Ett gott råd är att avvakta med denna enkät tills vi fått lite ordning på vad den ska innehålla. / Olle.

OVK Regelverkskurser hösten 2013

Kurt Ingeberg förklarar den kommunala handläggningen av OVK för medlemmarna vid årsmötet i Ulricehamn.

Kursen inriktar sig på de som arbetar inom ventilationsområdet och vill uppdatera sina kunskaper om ventilationstekniken och de regler som berör ventilationsområdet. Kursen vänder sig även till de som vill uppdaterat sina kunskaper i regelverken för att certifiera sig, eller utför tillsyn och kontroll av ventilationssystem, deltar vid besiktningar, övergripande fastighetsdrift samt övriga områden där de kan behöva kunskap om byggnaders inomhusmiljö och ventilationssystem med gällande regelverk

Förkunskap

Grundläggande kännedom om ventilation är en fördel men ingen förutsättning för att kunna tillgodogöra sig kursen.

Syfte

Att ge dig kunskap om de regelverk som ligger till grund för ventilationssystemens funktion och uppbyggnad och byggnaders inomhusmiljö.

Kursinnehåll

- Regelverken som reglerar utformning och funktion av ventilationssystem
- OVK-regelverket
- Regler om krav på inomhusmiljön.
- Regler kring radon och asbest i byggnader.
- Ventilationssystemens utformning och uppbyggnad.
- Energiförbrukning.
- Styr- och reglersystem

Behöver du veta mer om kursinnehåll eller praktiska frågor runt kursarrangemanget tveka inta att kontakta någon av utbildarna, se nedan. Ring om du inte redan fått anmälningsblankett.

"SUNT FÖRNUFT ÄR EN VIKTIG TILLGÅNG FÖR EN OVK-BESIKTNINGSMAN"

(PER GRANQVIST)

FunkiS utbildningssektion

Christer Johansson, kursansvarig
Tel: 0224-39 27 20
Tel: 0171-307 06
E-post: christer@acklimat.se

Kurt Ingeberg, kursledare
Tel: 0706-48 09 33
E-post: kurt@projectconsult.se

Martin Ancons kursadministratör
Tel: 0171-307 06
E-post: martin@envengi.se

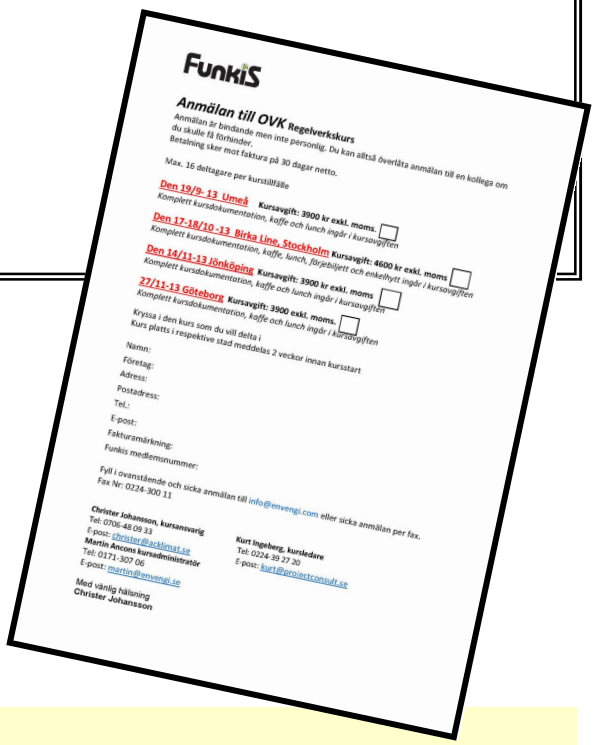

FunkiS

Anmälan till OVK Regelverkskurs

Anmälan är bindande men inte personlig. Du kan alltså överlåta anmälan till en kollega om du skulle få förhinder.
Betalning sker mot faktura på 30 dagar netto.

Max. 16 deltagare per kurstillfälle

Den 19/9-13 Umeå Kursavgift: 3900 kr exkl. moms. ☐
Komplett kursdokumentation, kaffe och lunch ingår i kursavgiften

Den 17-18/10 -13 Birka Line, Stockholm Kursavgift: 4600 kr exkl. moms ☐
Komplett kursdokumenttation, kaffe, lunch, färjebiljett och enkelhytt ingår i kursavgiften

Den 14/11-13 Jönköping Kursavgift: 3900 kr exkl. moms ☐
Komplett kursdokumentation, kaffe och lunch ingår i kursavgiften

27/11-13 Göteborg Kursavgift: 3900 exkl. moms. ☐
Komplett kursdokumentation, kaffe och lunch ingår i kursavgiften

Kryssa i den kurs som du vill delta i
Kurs platts i respektive stad meddelas 2 veckor innan kursstart

Namn:
Företag:
Adress:
Postadress:
Tel.:
E-post:
Fakturamärkning:
Funkis medlemsnummer:

Fyll i ovanstående och sicka anmälan till info@envengi.com eller sicka anmälan per fax.
Fax Nr: 0224-300 11

Christer Johansson, kursansvarig
Tel: 0706-48 09 33
E-post: christer@acklimat.se
Martin Ancons kursadministratör
Tel: 0171-307 06
E-post: martin@envengi.se

Kurt Ingeberg, kursledare
Tel: 0224-39 27 20
E-post: kurt@projectconsult.se

Med vänlig hälsning
Christer Johansson

Delar av FunkiS styrelse på verandan till hotell Bogesund i Ulricehamn i samband med FunkiS årsmöte, konferenser och utställningar 16-17 maj 2013.

Vilka fler kurser finns det?

Utbildning OVK

En tredagars kurs för dig som siktar på att bli OVK-besiktningsman.

UVKK

Utbildning för våra kommunala handläggare av OVK.

Radonkurs

Nässjö tre kurser i höst.

Mätkurs

Endagars kurs i mätteknik i Locums lokaler på Huddinge

BOVERKETS FÖRFATTNINGSSAMLING **BFS 2012:7 OVKAR 1**

Boverkets allmänna råd (2012:7) om funktionskontroll av ventilationssystem;

Detta är allmänna råd till 5 kap. 2–6 §§ plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

De allmänna råden innehåller generella rekommendationer om tillämpningenav 5 kap. 2–6 §§ i ovannämnda förordning.

5 kap. 2 § 1

Allmänt råd

Vid den första besiktningen bör kontrolleras att ritningar och projekteringshandlingar har följts och att ventilationen är rätt injusterad och fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det bör också kontrolleras att det inte uppstår s.k. kortslutningseffekter mellan till- och frånluft i rum, att det inte förekommer olämplig utformning och placering av uteluftsintag samt dragproblem, fukt

Fortsättning se sidan 4 ……..

Inte bara OVK diskuterades vid FunkiS årsmöte med utställningar och konferenser. Inga kunskaper är onödiga kunskaper heter det.

Behövs ritningar när man gör OVK?

”Projekteringen bör redovisas på ritningar och i andra handlingar på ett sådant sätt att det kan verifieras att kraven i dessa föreskrifter uppfylls.”

Så skriver man i byggregelverket, och många av oss är vana vid politikers språkbruk där BÖR innebär ett mycket vagt löfte med till intet förpliktande.

Vad är skillnaden mellan att det skrivs kan och bör i Boverkets allmänna råd?

Allmänna råd är generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Allmänna råd är alltså rekommendationer oavsett om de innehåller kan eller bör. I språket kan nog en del uppfatta det som att det finns en nyans mellan kan och bör. Men juridiskt är båda rekommendationer.

Enligt BETSI (Byggnaders energianvändning, tekniska status och innemiljö) saknas det ritningar och tekniska beskrivningar i 40% av de besiktade anläggningarna.

Rapporten finns som pdf på Boverkets webbplats.

”VEM KAN BESIKTA EN BYGGNAD DÄR RITNINGAR SAKNAS”

Var hittar man OVK-besiktningsmännen?

Många frågar var man hittar listor på OVK-besiktningsmän, radonbesiktningsmän och KA.

Svaret är att man hittar dem på Boverkets hemsida, och uppdateringen sker genom att certifieringsorganen skickar in listor på de som certifierat sig.

Man kan även söka efter OVK-besiktningsmän eller radonbesiktningsmän på FunkiS hemsida. De listor som ligger där är pdf-filer som uppdateras halvårsvis.

Det går även att söka i medlemsregistret med sökord för län, städer, orter, namn, företag mm

Det är viktigt att DU som är OVK-besiktningsman uppdaterar dina uppgifter i FunkiS medlemsdatabas så att man kan söka efter just dig. Uppdatering sker enklast via hemsidan där instruktioner finns för hur denna uppdatering går till. Om du byter mejladress ska du uppdatera med den gamla mejladressen för åtkomsten.

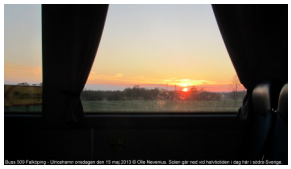

Den 16—17 maj när FunkiS hade sitt årsmöte med utställningar och konferenser var det högsommar i Ulricehamn.

FunkiS
Box 43
161 26 Bromma

Telefon: 040-41 01 51 (linjeval)
Mejl: funkis@funkis.se

problem, dålig lukt eller ljud från ventilationssystemet. Vidare bör det kontrolleras att det finns tillräckligt utrymme för kontinuerlig skötsel och underhåll av ventilationssystemet. Underlag för besiktningen bör vara projekteringshandlingar, relationsritningar över ventilationssystemet samt instruktioner och skötselanvisningar. Om ventilationssystemet inte stämmer överens med dessa handlingar eller några handlingar saknas bör funktionskontrollanten uppmana byggnadsägaren att tillhandahålla korrekta handlingar.Funktionen hos fläktar och aggregat bör kontrolleras liksom driftsdata och att ingående komponenter i luftbehandlingsaggregatet överensstämmer med besiktningsunderlaget. Vid en kontroll av luftflöden i ett mekaniskt ventilationssystem bör först totalflödena kontrolleras och viktiga mätpunkter väljas. Mätpunkterna markeras lämpligen på relationsritningen och på ventilationskanalerna för att underlätta vid nästa kontrolltillfälle. Därefter mäts delflöden i huvudkanaler och i don.

5 kap. 2 § 2

Allmänt råd

Ventilationssystemet bör kontrolleras okulärt i sin helhet, så att kanaler och tillhörande nordningar inte har föroreningar som kan försämra funktionen hos systemet eller innemiljön på annat sätt. Om föroreningar upptäcks i ventilationssystemet bör funktionskontrollanten anmärka på och notera detta i protokollet.

5 kap. 2 § 3

Allmänt råd

Instruktioner och skötselanvisningar bör innehålla – orienteringsplan (alternativt situa-

Fortsättning se sidan 5 ……

Nästa Nyhetsbrev utkommer i slutet av juli.
Sista materialdag 22 juli.

Vilka uppgifter om obligatorisk ventilationskontroll (OVK) ska anges i energideklaration?

Svar: I vårt formulär för energideklarationen ska det anges om det finns krav på att återkommande obligatorisk ventilationskontroll (OVK) ska utföras i byggnaden. Energiexperten ska också uppge vilken typ av ventilationssystem som är installerat och om det i samband med kontrollen har upptäckts fel och brister i ventilationen. Detta finns antecknat i OVK-protokollet som upprättats i samband med ventilationskontrollen. Om det finns flera ventilationsaggregat i byggnaden ska det i energideklarationen också framgå hur stor andel av ventilationssystemen som är utan anmärkningar. Om det finns exempelvis fem ventilationsaggregat i en byggnad och två av dessa är utan fel och brister anges 40 %

Det är av yttersta vikt att införskaffa alla data som kan uppbringas för att kunna bedöma kvaliteten på en installation.

5 kap 6 §

Allmänt råd

Innehåller byggnaden flera ventilationssystem bör intyget om kontroll av respektive system anslås i respektive trapphus. Alternativt bör intyget anslås i huvudentrén. I förekommande fall bör intyget placeras i anslutning till anslagen Sammanfattning av energideklaration (lag (2006:985) om energideklaration för byggnader).

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 mars 2012, och ersätter Boverkets allmänna råd (2008:2) om funktionskontroll av ventilationssystem.

tionsplan) där ventilationssystemets placering framgår, – översiktsschema över byggnadens luftbehandlingssystem, – driftkort på ventilationsaggregat och frånluftsfläktar,
– flödesschema, – funktionsanvisningar, och – skötselanvisningar för t.ex. filter- och kilrembyte, rensning av kanaler och rengöring av don. För enklare ventilationssystem av typ frånluft (F) eller självdrag (S) kan driftkort användas i stället för fullständiga instruktioner. För de delar av ventilationssystem som avses regleras, manövreras eller rengöras av boende eller annan brukare bör det finnas en uppsatt bruksanvisning.

5 kap. 2 § 4

Allmänt råd

I de fall byggherren har valt att ställa högre krav på ventilationssystemet än vad som ställs i gällande föreskrifter bör kontrollen också avse att systemet fungerar på det avsedda sättet.

5 kap. 3 § 1

Allmänt råd

Vid den återkommande besiktningen bör underlaget för besiktningen vara instruktioner och skötselanvisningar samt relationsritningar över ventilationssystemet. Relationsritningar kan finnas i byggnadsnämndens arkiv. Om ventilationssystemet inte stämmer överens med relationshandlingarna bör funktionskontrollanten uppmana byggnadsägaren att tillhandahålla korrekta handlingar. Funktionen hos fläktar och aggregat bör kontrolleras liksom driftsdata och att ingående komponenter i luftbehandlingsaggregatet överensstämmer med besiktningsunderlaget. Vid en kontroll av luftflöden i ett mekaniskt ventilationssystem bör först totalflödena kontrolleras och viktiga mätpunkter väljas. Därefter mäts delflödena i huvudkanaler och i don. Ventilationssystemet bör kontrolleras okulärt i sin helhet så att kanaler och tillhörande anordningar inte har föroreningar som kan sätta ned ventilationens funktion eller skada innemiljön på annat sätt. Om föroreningar upptäcks i ventilationssystemet bör funktionskontrollanten anteckna denna brist i protokollet. Instruktioner och skötselanvisningar bör innehålla – orienteringsplan alternativt situationsplan där ventilationssystemets placering framgår, – översiktsschema över byggnadens luftbehandlingssystem, driftkort på ventilationsaggregat och frånluftsfläktar, – flödesschema, – funktionsanvisningar, och – skötselanvisningar för t.ex. filter- och kilrembyte, rensning av kanaler och rengöring av don.

I de fall byggherren har valt att ställa högre krav på ventilationssystemet än vad som ställdes i gällande föreskrifter bör kontrollen också avse att systemet fungerar på det avsedda sättet. Om ventilationssystemet kapacitet inte är anpassad till den faktiska verksamheten i byggnaden, bör funktionskontrollanten upplysa byggnadsägaren om detta. Vidare bör kontrollanten notera förhållandet i protokollet och hänvisa till krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och i miljöbalken. Motsvarande upplysningar bör lämnas och anteckningar göras om exempelvis uteluftsintagen är olämpligt placerade med hänsyn till ändrade förhållanden såsom ökad trafik eller om ventilationssystemet är svårt att underhålla och sköta.

5 kap. 3 § 2

Allmänt råd

Möjliga energieffektiviserande åtgärder i ventilationssystemet bör föreslås med utgångspunkt från sådan funktion- och energipåverkan som lätt kan bedömas och antecknas i protokollet.

5 kap. 4 §

Allmänt råd

Av protokollet bör framgå
– funktionskontrollant och behörighet,
– tidpunkt för besiktningen,
– fastighetsbeteckning, byggnadens adress, byggnadens ägare, byggnadskategori, typ av ventilationssystem, vilket eller vilka ventilationssystem som kontrollen omfattar, installationsår och driftstider, – om projekteringshandlingar samt instruktions- och skötselanvisningar finns, – omfattningen av besiktningen (i de fall byggnaden har fler än ett ventilationssystem) samt eventuella anmärkningar om brister och i vilket ventilationssystem bristerna finns, – en slutsats (vid första besiktningen) om huruvida ventilationssystemet överensstämmer med gällande föreskrifter och om det fungerar på det sätt som är avsett, – en slutsats (vid återkommande besiktning) om huruvida ventilationssystemet i huvudsak överensstämmer med gällande föreskrifter när ventilationssystemet togs i bruk och om det fungerar på det sätt som det är avsett, och – övriga upplysningar till byggnadsägaren. Vid återkommande besiktning bör funktionskontrollanten: – Uppmana byggnadens ägare att tillhandahålla korrekta handlingar/ ritningar om ventilationssystemet inte stämmer överens med projekteringshandlingar eller relationsritningar. – Upplysa byggnadens ägare om de krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och i miljöbalken och notera i protokollet om ventilationssystemets kapacitet inte är anpassad till den faktiska verksamheten i byggnaden. Resultatet från undersökningarna av energisparåtgärder, åtgärdsförslagen och uppgifter om ventilationssystemets luftflöden, driftstider och installerade eleffekter bör redovisas samlat i protokollet.

5 kap. 5 § 1

Allmänt råd

Byggnadsägaren bör göra protokollet tillgängligt för den oberoende energiexpert som ska utföra energideklaration för byggnaden.

5 kap. 5 § 2

Allmänt råd

Av intyget bör även framgå – fastighetsbeteckning och adress, – vilka ventilationssystem som har kontrollerats, – funktionskontrollantens namn och behörighet, – om kontrollen föran-

Fortsättning se sidan 4 …...